

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

Aarhus Universitetsforlag

AARHUS UNIVERSITY PRESS

Holberg

Natur- og
folkeretten

ISBN 978 87 7184 196 1
301 sider
Pris: 199,95 kr.
Udkommer 3. maj 2018

PRESSEKONTAKT:
Det Danske Sprog- og
Litteraturselskab

Ledende redaktør:
Peter Zeeberg
tlf.: 22 26 89 09
mail: pz@dsl.dk

Direktør:
Karen Skovgaard-Petersen
tlf.: 33 13 06 60
mail: ksp@dsl.dk

Værket udgives med støtte fra
Augustinus Fonden og A.P. Møller
og Hustru Chastine Mc-Kinney
Møllers Fond til almene Formaal.

Pressemeddelelse

Natur- og folkeretten

Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22

Hovedredaktører: Laurids Kristian Fahl og Peter Zeeberg

Redaktion: Henrik Andersson, Finn Gredal Jensen og Camilla Zacho Larsen

Den unge Holberg sad på Borchs kollegium i København og skrev mens han ventede på at der skulle blive en stilling ledig til ham på universitetet. Men i modsætning til andre forskerspirer, der skrev lærde værker på latin, lavede Holberg formidling. *Introduktion til naturens og folkerettens kundskab* er en alment tilgængelig indføring i tidens hotteste tænkning, på dansk. Og der var publikum til den slags formidling. Alene i Holbergs egen levetid blev bogen genudgivet fire gange i nye og forøgede udgaver. I *Holberg · Ludvig Holbergs Hovedværker* er det dog førsteudgaven fra 1716 vi præsenterer.

Naturret stod helt centralt i oplysningstiden. Her præsenteres grundreglerne for menneskelige samfund. Hvert land har sine regler og love, men over dem må der findes en almenmenneskelig moral, et sæt af pligter bygget på sund fornuft. Bogen giver derfor en omfattende gennemgang af tidens samfund og menneskets plads i det. Og den kommer vidt omkring: menneskets fornuft og samvittighed, sprogets oprindelse, ægteskabets pligter, krig og fred, magt og øvrighed, penge og økonomi – og meget mere.

Natur- og folkeretten hører altså til Holbergs tidligste værker, og har derfor særlig mange gammeldags stavemåder der besværliggør læsningen for en moderne læser. Men i denne bearbejdede version med moderne retskrivning har den opnået en ny friskhed og umiddelbar tilgængelighed.

Teksteksempel fra Holbergs fortale til *Natur- og folkeretten*:

Vel er sandt at studeringer er ikke ganske alene tilstrækkelige til at forhverve nogen visdom eller forstand, men at dertil aldeles udfordres naturlige sindets gaver, og at studeringer lige så lidet kan gøre et af naturen groft og tykhovedet menneske klogt som medikamenter kan gøre en død mand levende. Men deraf følger ikke at de er unyttige, langt mindre at de er skadelige; thi daglig erfaring lærer os at hvor boglige kunster og naturlige sindets gaver møder i et menneske, kan det samme forrette store ting.

Originaltekst:

Vel er sandt, at studeringer ere icke ganske allene til strækkelige til at forverve nogen visdom eller forstand, men at dertil aldelis udfordres Naturlige sindets gaver, og at studeringer liigesaa lidet Kunne gjøre et af Naturen grov og tyk Hovet Menneske klog, som Medicamenter kunne gjøre en Død mand levende; men der af følger ikke, at de ere unyttige, langt mindre at de ere skadelige; thi daglig erfaring lærer os, at hvor Boglige Konster oc Naturlige sindets gaver møde udi et Menneske, kand det samme forrette store ting.

“Vel var hos de romere forordnet at sådanne ægteskaber som gjordes mod forældrenes vilje, skulle være ugyldige, men sådant skete ikke efter naturens ret, men alene efter lovgiverens vilje”

Citat fra *Natur- og folkeretten*, anden part, s. 32

Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22:

Værket omfatter:

Komedier (i syv bind)

Danmarks riges historie (uddrag) (i tre bind)

Epistler (i fem bind)

Niels Klim

Moralske tanker

Peder Paars

Natur- og folkeretten

Skæmtedigte

Udvalgte epigrammer

Levnedsbreve

Værkerne ledsages af indledninger, omfattende ordforklaringer og oversættelser af passager på fremmedsprog.

Ludvig Holbergs Skrifter (holbergsskrifter.dk) udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Universitetet i Bergen i samarbejde.